בס"ד

מתכונת בבא מציעא

הנחיות: ענה על 7 שאלות מתוך שאלות 1-13.

(81)

דפים כא-כב

שאלה 1: **"מצא פירות מפוזרים"**

א. מצא פירות מפוזרים ב"דרך נפילה" – מהו הדין, ומדוע?

ב. מצא פירות מפוזרים ב"דרך הינוח" – מהו הדין, ומדוע?

ב) נפלו שם יותר מאשר על פירות כשאר של 4 אמות
יכל לקחת בעלמו, כי הוי הניח את כל שם ולאיך
לאצור לקחת זה לה.

ג) נפלו שם פחות מהכמות שצריך אשר לקחת, כיון
שאין כאן סימן זה המלך מגיע ואסור לקחת.

שאלה 2: **"שטף נהר קוריו עציו ואבניו"**

"ת"ש שטף נהר קוריו עציו ואבניו ונתנו בתוך שדה חברו הרי אלו שלו מפני שנתייאשו הבעלים. טעמא דנתייאשו הבעלים הא סתמא לא."

א. בציטוט שלפניכם יש ברייתא ודיוק שדייקה הגמרא מן הברייתא. העתיקו מן הציטוט את המקרה שבברייתא, את הדין שבברייתא, את הטעם שבברייתא ואת הדיוק שדייקה הגמרא מן הברייתא.

ב. **"מפני שנתייאשו הבעלים"** - על פי מה קבעה הברייתא שהבעלים התייאשו? ענו על פי רש"י.

מקרה דין טעם דיוק
שטף נהר קורין עצין ואבנין וגנני כגון שדה חברו", "הרי אלו שלו",
"מפני שנתייאשו הבעלים", "טעמא דנתייאשו
הבעלים הוא סתמא לו".

ג) שכיון כה בדר בדרך ונתיאש וחזרו קודם לכן מתפרסם
לכן הבעלים כבר יודע שנפלו מכאן והוא מתייאש מהם בעלמא.

דפים כד-כח

שאלה 3: שלושה מטבעות זה על גב זה

א. "מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו עשויין כמגדלים חייב להכריז".

צטט את שאלת הגמרא על הברייתא, והסבר היטב את השאלה.

ב. על פי מסקנת הגמרא, מה יהיה הדין כאשר המטבעות מסודרים כמגדל ומדוע?

שאלה 4: מצא בכותל חדש, אם היה משכירו לאחרים

א. מצא (אבידה) בכותל חדש, המשנה ורב אשי פסקו בדין זה:

כתבו כיצד פסקה המשנה וכיצד פסק רב אשי.

ב. המשנה פסקה שאם היה משכירו לאחרים אפילו בתוך הבית הרי אלו שלו.

על דין זה שואלת הגמרא **"וליזל בתר בתרא"**, הסבירו במילים שלכם את שאלת הגמרא.

X שאלה 5: **סימנים דאורייתא או דרבנן**

"איבעיא להו סימנין דאורייתא או דרבנן".

א. 1. **"ת"ש אף השמלה הייתה בכלל כל אלו..."**. כתוב מה הוכיחה הגמרא משנה זו, והסבר את ההוכחה.

ב. **"ת"ש אין מעידין אלא על פרצוף הפנים עם החוטם..."**.

הסבר את המקרה ואת הדין שבציטוט.

פרק הזהב

שאלה 6: **הלבנת פנים**

א. הגמרא מלמדת על שלושה חוטאים שדינם לרדת לגיהינום ולא לעלות ממנו. שניים מהם הם **"המלבין פני חברו ברבים והמכנה שם רע לחברו"**. על כך שאלה הגמרא: **"מכנה היינו מלבין"**. הסבירו את שאלת הגמרא, ואת תשובתה.

ב. "אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן נוח לו לאדם שיבוא על ספק אשת איש ואל ילבין פני חברו ברבים".

דברים אלה נאמרו בנוגע למעשה דוד ובת שבע. מדוע הוגדרה בת שבע "ספק אשת איש"? ענה ע"פ רש"י! מה ענה דוד לאנשים שהלבינו את פניו?

ש: מי ההפך כאן מכנה שם רע ומלבין? ת: מכנה שם

X רע תוכן גם זה מ. שהוא מכנה כשם רע בכינוי. ולכן נאסר.

(3) (4) כשלה רצה לקחת ואז יבמו את היא את ~~[illegible]~~ שם

היא יכולה להיות עלי שכר אחר או לא. ~~[illegible]~~ הלכן ביניה ספק [illegible] אין

דוד אמר שהם "מי שבא על אשת איש בדרך להורגו בחנק אבל ניצל

✓ על פרוף הבא את מלבין פני חברו ברבים אין על פרוף הדא?

שאלה 7: **אונאת דברים וגנבת דעת**

א. אימא שלום הקפידה שבעלה, רבי אליעזר, לא ייפול על פניו. פעם אחת לא הקפידה על כך. מדוע?
כתוב את שני ההסברים.

ב. 1. **"רבי יהודה אומר לא יחלק החנווני קליות ואגוזין לתינוקות מפני שהוא מרגילן לבוא אצלו וחכמים מתירין ולא יפחות את השער וחכ"א זכור לטוב"**. על פי הגמרא ורש"י, כתוב מהו הנימוק לדין ולדעת חכמים בכל אחד משני המקרים שבמשנה.

(1) הסבר אחד זה ~~שהוא~~ שאבר לשכן פנים רבה פיה
אע"פ היום מסוים מחודש אימא שלום חשוב שהיום לה היום הזה
~~אלא הוא~~ לכן לא שמרה עליו אלא היא עצמה קטפירה היום.

(2-) הסבר שני לה שכן בקלת אימא שלום בלבד לפניו על את הבעל
ובעלמן הזה רבי אליעזר נפל על פניו. שסקים.

(2) ✓ הם אומרים גבי אחד יכול לחלק לגוים ומשהו אחר שקים.
✓ (1) הוא גורם לכל האנשים שיבואו אליו סחורה ואמרים שהאחר יעלה לאבר
את סחורתם באחר מעלה מחשש שמא לא יהיו קונים.

דף וחצי כג-כד

שאלה 8: סימן מקום

"בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן: מקום הוי סימן או לא הוי סימן"

א. מהי תשובתו של רב נחמן? כיצד מוכיח את דעתו?

ב. כיצד דוחה רב זביד את ההוכחה?(בתשובתך הסבר את ההעמדה וכיצד היא דוחה את ההוכחה של רב נחמן.)

שאלה 9:

"היכי דמי אי דאית ביה סימן כי לא שבעתן העין מאי הוי , אי דלית בהו סימן כי שבעתן העין מאי הוי

א. צטט **<u>מהמשנה</u>** את הדין שעליו מבוסס הצטוט שלפניך.
ב. כיצד מתרצת הגמרא את הקושיה בצטוט שלפניך

שאלה 10: **המוצא אבדה במקום שהרבים מצויים שם**

"וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר... המוצא בסרטיא ופלטיא גדולה ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן".

א. **"איבעיא להו כי קאמר רבי שמעון בן אלעזר ברוב כנענים אבל ברוב ישראל לא או דלמא אפילו ברוב ישראל נמי אמר".**

הסבירו את הספק של הגמרא. (בתשובתכם כתבו מה יהיה הדין "ברוב ישראל" לפי כל אחד מצדדי הספק).

ב. **"תא שמע המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מהן".**

על פי ההסבר הסופי של הגמרא, מהו המקרה שבו עוסקת הברייתא?

מה הבין בגמרא שמדבר ~~בדבר שלא~~ שרוב הגוים
במקום הזה 'הגויים? ~~הרי~~ רבי שמעון: גם כריך ישראל יכול ~~להמצא~~ המוצא
למחות את האבידה. חכמים: ברוב ישראל אתו למיגש למחות ~~ש~~ זה
האבידה ~~זה~~ וכריך להחזיר להכריז עליה.
ב) בבתי כנסיות ובתי מדרשות של גויים, ~~הרי~~ הסברה שמדבר
X בקונה התכוונו על בתים נדחים מכיוון שבתי מדרשות תמיד
שייכות של גויים.

(7-)

מקורות

11. מר זוטרא לא אכל. וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגוזל בתרא (ב"ק דף קיט.) אריסא מדנפשיה קא זבן ויש לומר דהתם שהביא האריס מבית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מביא אבל הכא שהביא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמא בשעת חלוקה לא יאמר לבעל הפרדס תטול כנגד מה שנתתי להם ורב אשי לא היה חושש לזה ולכך אכל קודם שבא מרי בר איסק משום דאריס מדנפשיה קא יהיב....

עיין בתוס' ד"ה המתחיל מר זוטרא

א. כתוב את הסיפור שעליו מדבר תוס'

ב. תוס' שואל ממסכת בבא קמא על מר זוטרא. מה הדין שמביא תוס' ממסכת בבא קמא , הסבר אותו היטב, ולאחר מכן הסבר את שאלת תוס'.

שאלה12: מצא אבדה בכותל

הרב עזרא בצרי, שו"ת שערי עזרא, חלק ב עמ' שסט-שע

פרסמת שמטעה את האדם, ודאי יש בזה איסור גונב דעת הבריות, אבל פרסומת של דמגוגיה כמו: "טעם החיים זה [משקה מסוים]", הכל יודעים שזה לא טעם החיים, אבל בכדי לחבב את המוצר מפרסמים בצורה זו. נראה לי שבזה קלקלתם זו היא תקנתם, כלומר מכיון שהכל יודעים שאינם אלא גיבוב דברים בעלמא ולא מתייחסים רק בחיוך לפרסומת זו, אין בזה משום גונב דעת הבריות, שהוא רק משעשע את הבריות בבדיחות, ואין מי שיתייחס לזה ברצינות .ודומני שגם המפרסמים יודעים כך, וכוונתם שבתת ההכרה יזכרו מהמוצר ותכנס בתודעת הציבור... .אם יש בפרסומת איזו הטעיה על טיב המוצר, איכותו, כשרותו וכיוצא בזה דברים שמטעים את הבריות אסור לפרסם כך, אבל אם הפרסומת נועדה לכך שיזכרו בני אדם שקיים מוצר מסוים אף שמשבחים אותו כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום טוב טוב אמר המוכר אין איסור בכך, והרי לחלק אגוזים לתינוקות לא אסרו חכמים, שיאמר גם לחנוני השני גם אתה תחלק שקדים, וגם זו היתה צורת הפרסומת באותה תקופה .אשר לאריזה צעקנית, אם אין בה אונאה, רק למשוך את עין הקונה, אין בזה איסור.

12 א. על פי דברי הרב עזרא בצרי, על איזה איסור היינו יכולים לחשוב שעובר מי שמחלק קליות לתינוקות?

ב.הרב בצרי מחלק בין סוגים שונים של פרסומות, כתוב אילו פרסומות מותרות הלכתית ואלו לא.

א) היינו יכולים לחשוב שהוא עובר באונאה או בהסתר הדיבור בגלל הדרך הצעקנית כי הוא מושך תשומת לב לעסק שלו אבל אין בזה איסור וזה הדרך בה אנשים היו מפרסמים את העסק שלהם.

ב) פרסומת שהם הגזמה ובדיחה וידוע שהכוונה רק לפרסום, ופרסומת שמטעות בני אדם בשקרים, מותר את הסוג הראשון כי אפילו שהפרסומת לא נכונה כולם יודעים זה מבינים שזה רק למטרה שיווקית.

שאלה 13: תנורו של עכנאי

א. "אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם כולו". הוכח מן הגמרא שהחשש של רבי עקיבא היה מוצדק.

ב. עיין בדברי הגאון רבי אליהו מווילנא (הגר"א) שלפניך, וענה על השאלה שאחריהם:

"אחר שראו גם את הראשון גם את השני ולא סמכו עליהם, האיך חזר עוד לומר 'אם הלכה כמותי, כותלי בית המדרש יוכיחו', הלא תשובתם מודעת שיאמרו אין סומכין עליהם. עוד יש לדקדק בלשונם שאמרו אין מביאים ראיה מן החרוב ומאמת המים, שנראה שהראיה נחצבת מצד היותו חרוב ואמת המים; היה להם לומר בקיצור: אין מביאין ראיה ממעשה ניסים. ועוד, למה תלה האותות בדברים הללו מזולתם."

(הגאון רבי אליהו מווילנא, הגר"א, קול אליהו על בבא מציעא, נט, ע"ב)

בדברי הגר"א האלה יש שלוש שאלות. הסבר שתיים מן השאלות.

① כשלא שהוא ~~[illegible]~~ הבין מה קרה
"לקה העולם השליש בזיתים ... בדק ר"י: [illegible] טפח".
~~[illegible]~~ אפשר גם לראות שהוא נפל על פניו אז הוא הרג [illegible];
זה נראה שיש לו הרבה כח והשפעה. ✓

② אחרי שהחכמים ראו את שני הראיות הראשונות ולא האמינו לו למה
הם מביא עוד אות נוסף? ✓

למה ~~[illegible]~~ החכמים אמרו "אין מביאים ראיה מן החרוב ואמת המים"?
הרי אין הבדל בחרוב ואמת המים עצמם, היו צריכים לומר "אין מביאים ראיה מניסים"
כי הבעיה היתה שהביא ראיות מניסים. ✓